

Inhoudsopgave Mobilisatie-gebeurtenissen in Helenaveen

Mobilisatie-gebeurtenissen in Helenaveen.....1

8 mei 1939 Notulen van Hervormde Gemeente 1

10 mei 1939 TEHUIS VOOR GRENSTROEPEN GEOPEND 1

25 mei 1939 GRENSBEWAKING De Nederlandsche soldaat doet zijn plicht 1

1 juni 1939 Inkwartiering van Nederlandse soldaten 2

24 augustus 1939 Op 27 juli 1939 was het slechts 3 dagen 2

29 augustus 1939 Hoewel de mobilisatie op 29 augustus 1939 inging, ...2

21 december 1939 De Directeur deelt mede, dat in verband met den toestand 2

31 december 1939 Ontvangen inkwartieringsgelden van meester Theelen 2

4 januari 1940 briefje aan de Commissaris van de Maatschappij.....3

19 januari 1940 Inderdaad is de W.C. inrichting in het schoolhuis 3

7 februari 1940 TERRITORIALE BEVELHEBBER.....3

9 februari 1940 De nieuwe medebewoners van het huis in aanmerking 3

12 februari 1940 brief aan de bevelhebber.....3

28 februari 1940 "De Bouviers" op tournee.....4

29 februari 1940 Helenaveen 29 Februari 1940.....4

16 maart 1940 Bovendien zal men probeeren den weg naar Sevenum w.....4

18 maart 1940 briefje.....4

31 maart 1940 briefje.....5

19 april 1940 Mededeelingen. Hieronder deelt de Voorzitter mede, ...5

25 april 1940 Afschrift.....5

10 mei 1940 Ontvangen inkwartieringsgelden van meester Theelen te Helenaveen....5

10 mei 1940 Nederlandse militairen laten de Carpsbrug en de Witte brug 6

20 mei 1940 briefje.....6

22 mei 1940 antwoord op brief aan de commissaris Carp.....6

1 juni 1940 1 Juni 40.....7

3 juni 1940 DE TWENTSCHE BANK, N.V.....7

11 juni 1940 brief aan de commissaris.....7

28 juni 1940 De oorlogsschade van 10 Mei is voorloopig getaxeerd op. 8

2 juli 1940 Oorlogsschade aan schoolgebouwen in Gelderland, Noord-Brabant 8

2 jul 1940 [opgemaakt 23 maart 1940, betreft de verdedigingsopstelling 8

31 juli 1940 Adm. 111. 30 R.I.....8

10 oktober 1940 134/33.....9

21 oktober 1940 Stelling te Helenaveen.....9

2 november 1940 Stelling te Helenaveen.....9

2 mei 1941 MAVOBS. Reserve-majoor A. de Kloet vertelt het wedervaren 9

29 maart 1946 De Heer Vos opent de Vergadering met ieder welkom 9

13 maart 1964 "Stalen gordijn" om bunkers in Helenaveen 9

Mobilisatie-gebeurtenissen in Helenaveen

8 mei 1939 **Notulen van Hervormde Gemeente**

5 In verband met het groot aantal militairen dat de godsdienstoefeningen in Helenaveen bijwoont wordt aan de familie Ulens fl.- per zondag gegeven. Kort daarop wordt de vergoeding f2.- per zondag. 't Was mobilisatietijd: veel militairen waren gelegerd in de Peellinie. Mevrouw Ulens is in de jaren 1938-1940 wel eens de soldatenmoeder van Helenaveen genoemd, omdat ze altijd klaar stond met naald en draad of met de

10 koffiepote.

10 mei 1939 **TEHUIS VOOR GRENSTROEPEN GEOPEND**

Een tehuis van militairen is in Helenaveen geopend onder vele blijken van belangstelling zoowel van militaire als burgerlijke autoriteiten. Het tehuis is

15 bestemd voor de grenstroepen en is met medewerking van ds Van den Berg, hervormd predikant aldaar, geheel door particuliere giften tot stand gekomen.

25 mei 1939 **GRENSBEWAKING De Nederlandsche soldaat doet zijn plicht**

aan onze grenzen. dikwijls onder zeer moeilijke omstandigheden. Weet ook Gij

20 Nederlandsche burgers Uw plicht door daadwerkelijk geldelijken steun te verleen voor de instandhouding van het Militair Tehuis te Helenaveen, alwaar onze Jongens in hun vrijen tijd iets van hun huislijken kring terugvinden. Ook lectuur is hartelijk welkom.

25 De Leger Predikant l.n.d. (w.g.) H. JANSSEN. Ds. W. E. v. d. BERG te Helenaveen. Giro 200369

1 juni 1939 Inkwartiering van Nederlandse soldaten

[Het leger bouwt kazematten langs de Helenavaart. Obstakels (woningen en bomen), die in het schootsveld liggen, worden afgebroken of verwijderd met behulp van springstof. (In de tuin van de dominee komt ook een kazemat. Die staat er nu nog steeds). AV]

24 augustus 1939 Op 27 juli 1939 was het slechts 3 dagen

oude Vijfde Kabinet-Colijn demissionair geworden. Op 10 augustus was het Jhr. Mr D. J. de Geer gelukt een nieuwe regering te vormen, waarvan, voor de eerste keer in de parlementaire geschiedenis, ook sociaal-democraten deel uitmaakten.

Dit kabinet stond direct voor de problemen, die verband hielden met de latere Tweede Wereldoorlog. Reeds op 24 augustus 1939 werd de zogenaamde voormobilisatie afgekondigd en op 28 augustus volgde het bevel tot algemene mobilisatie.

De mobilisatie van onze strijdkrachten vorderde een buitengewone uitgave van bijna twee miljoen gulden per dag. Deze bedragen werden niet gefinancierd uit de gewone middelen, maar uit een Leningfonds, waarin een bedrag van rond 130 miljoen gulden was gestort, welke som was verkregen door een voorlopige herwaardering van de goudvoorraad der Nederlandsche Bank op de grondslag van een depreciatie van de gulden met 18 %.

Op 9 februari 1940 werd een wetsontwerp ingediend tot het instellen van enkele nieuwe heffingen ten bate van het Leningfonds 1940, t.w. 15 opcenten op de successiebelasting, verhoging van de benzinebelasting, een invoerrecht op koffie en 10 opcenten op de suikeraccijns.

Het ontwerp verscheen als wet van 26 april 1940 in Staatsblad No. 404. Hetgeen verder nodig zou zijn voor de financiering der noodzakelijke militaire maatregelen zou door leningen moeten worden verschaft.

29 augustus 1939 Hoewel de mobilisatie op 29 augustus 1939 inging,

was de Peel-Raamstelling blijkbaar al half mei 1939 bemand. Bij een dagvergoeding van f1.50 - zoals terloops vermeld - zou één onderofficier dus per maand van 30 dagen f45.- opbrengen. Uit de betaalde bedragen valt op te maken dat er in 1939 tussen de 1 en 4 personen ingekwartierd waren. De maaltijden werden apart vergoed op f353.-. [Dit betreft de inkwartiering bij meester Theelen in Helenaveen. LTh]

21 december 1939 De Directeur deelt mede, dat in verband met den toestand

het zeer moeilijk is cijfers te begrooten.

De wegen welke nodig zijn om het publiek naar het veld van de turfverkoop te brengen zijn door de militairen afgesloten. Het onderhoud der wegen is door veel intensiever gebruik groter geworden. [...]

De terreinen waar de militairen mijnvelden hebben aangelegd zullen moeten worden afgeschreven, aangezien ze voor exploitatie niet meer in aanmerking komen.

31 december 1939 Ontvangen inkwartieringsgelden van meester Theelen te Helenaveen

t/m 31 mei: Inkwartieringsgelden 3 onderofficieren 43xf1.50=f64.50

t/m 31 juli: f142.50

t/m 31 augustus: f112.50

t/m 30 september: f113.50

t/m 1 november: f160.-

75 t/m 17 november: f64.-

t/m 1 december: f56.-

t/m 15 december: f56.-

t/m 31 december: f64.-

totaal f833.-

80 ontvangen kostgelden HH Off. tafel - Fy f353.-

[In het kasboek van meester Theelen vinden we onder 1940 de bedragen voor inkwartiering van 4 officieren. Tevens de vergoeding van 6 officieren, klaarblijkelijk over 1939. De dagvergoeding voor officieren is f2.40. Uit de bedragen valt op te maken dat één officier of maximaal twee tegelijkertijd ingekwartierd waren. Er zal ook geen ruimte vrij zijn geweest voor meer dan twee personen per nacht. Ik neem aan dat de gewone soldaat ergens bij de verdedigingslinie sliep en officieren zo nu en dan bij particulieren.

Over mei 1940 zou zo berekend de betaling slechts een-derde van een volledige maand moeten zijn. En dat klopt redelijk. We mogen aannemen dat na de bezetting - de nederlaag - de betaling direct stopte, waarschijnlijk op 11 of 12 mei 1940. Hoe deze bedragen betaald zijn en wanneer precies is niet in het kasboek te vinden. Waarschijnlijk werden de bedragen door de gemeente Deurne betaald, maar pas nadat de

periode verstreken was.]

- 95 4 januari 1940 **briefje aan de Commissaris van de Maatschappij**
4 Januari 40
Zeer geachte Heer Beijerman
" Puttershoek " Zeist
- 100 Nog moet ik U berichten dat ik Uwe goede gave voor de militairen te Helenaveen aan
den plaatselijken Commandant, Kapitein J.W.de Heer, heb overgedragen.
Als bewijs daarvan doe ik U de ontvangst bevestiging toekomen.
Er is nog steeds flinke bezetting, met alle gevolgen van dien. In de vorige maand
105 heeft de militaire bevelhebber alle zandwegen aan de Oostzijde met cementringen
toegemetseld.
Hoeveel schade de Mij daardoor lijdt, is nog niet te begrooten.
Laten we hopen dat alles spoedig opgeruimd kan worden.
Met beleefde groeten
Hoogachtend
- 110 [gekopieerd uit het archief van N.V. Maatschappij Helenaveen van het RHC Eindhoven]
- 19 januari 1940 **Inderdaad is de W.C. inrichting in het schoolhuis**
Helenaveen niet zoals dat in een dergelijke woning behoort. Ik kan me ook
voorstellen dat de heeren officieren een dusdanig kwantum papier gebruiken dat de
115 inrichting meermalen verstopt. Een afdoende oplossing betekent vernieuwing. De kosten
zullen bedragen rond f80.= Bij de begroting 1940 is niet met dit werk rekening
gehouden.
Deurne 19 Januari 1940
- 120 7 februari 1940 **TERRITORIALE BEVELHEBBER**
IN NOORDBRABANT, ENZ. St.K., 7 Februari 1940.
Sectoe I - 4
Nr. 15 A.
Bijlagen: twee
- 125 Onderwerp: Vorderingen.
- Onder dagteekening van 13 Juli 1939 zijn aan U toegezonden de vorderingsbewijzen nrs.
381, 382, 383, 384 en 385.
Een inmiddels nader ingesteld onderzoek heeft uitgewezen, dat vorengenoemde bewijzen
130 niet geheel juist zijn opgemaakt.
De bewijzen nrs. 382, 384 en 385 zijn inmiddels vervangen door de U onder
dagteekening van 20 November 1939 toegezonden bewijzen nrs. 1013, 1014 en 1016.
De bewijzen nrs. 381 en 383 zijn geheel abusievelijk opgemaakt.
Mitsdien verzoek ik U de bewijzen nrs. 381, 382, 383, 384 en 385 wederom aan mij te
135 doen toekomen, waarvoor U gebruik kunt maken van de bijgevoegde dienstenveloppe.
Voorts is gebleken, dat nog een U toebehoorend stuk grond, gelegen in de gemeente
Helden, ten behoeve van de landsverdediging in gebruik is genomen. Het bewijs
hiervoor (nr. 1117) gaat mede hierbij.
De Kolonel, T.B. N.Br.,
140 o.l.de Lapitein van den Generalen Staf,
Chef van den Staf,
Coll.
Type.Jp.
B.M.P. van Griethuijsen.
- 145
- Aan:
de N.V. Maatschappij Helenaveen,
te H E L E N A V E E N.
- 150 9 februari 1940 **De nieuwe medebewoners van het huis in aanmerking**
genomen is deze kwestie m.i. urgent.
9-2-'40
- 12 februari 1940 **brief aan de bevelhebber**
155 12 Februari 40
Aan den Teritorialen Bevelhebber in Noordbrabant enz.
p.a. Den Commandant van de Peel Divisie Veldpost (5)

Naspeuringen van Paul Theelen: Mobilisatie in 1939-1940

Hoogedelgestr. Heer,

160 In antwoord op Uw schrijven van 7 Febr. 1940 Sectie 1-4 Nr 15A hebben wij de eer U te melden:

dat meerdere gronden van ons in gebruik genomen zijn zonder dat een beschikkings bewijs werd afgegeven, zoodat wij in deze in afwachting blijven.

165 Wij vestigen echter Uw aandacht er op dat sinds April 1939 onder Meijel Sectie B No 1495 terreinen enz. in gebruik zijn genomen waarvan wij thans nog geen beschikkings bewijs ontvingen, ondanks onze pogingen daartoe.

170 dat wij van U ontvingen vorderingsbewijs A. 1117 voor een perceel gelegen onder Helden H. 2357, en de Mij Helenaveen onder Helden geen dergelijk perceelnummer in eigendom bezit, zoodat vermoedelijk een vergissing heeft plaats gevonden. Op ons kantoor zijn voor Uwe lasthebbenden ter inzage beschikbaar de terreinkaarten met de kadastrale indeeling, nummers enz. mits vooraf bericht.

dat de bewijzen Nos 381 en 383 opgemaakt zijn na bespreking en aanwijzing ter plaatse en dat wel degelijk grond van de Mij Helenaveen van die percelen in gebruik genomen is, zoodat van vergissing in deze geen sprake is.

175 dat op de beschikkingsbewijzen Nrs 1013, 1014 en 1016 wel de oppervlakten genoemd worden maar niet Sectie en perceel nummers, zoodat voor ons thans niet na te gaan is of de in gebruik genomen grond vermeld in de beschikkingsbewijzen Nrs 382, 384 en 385 bedoeld worden.

180 dat wij gaarne met onze kadaster- en andere gegevens willen medewerken tot oplossing van deze moeilijkheid.

dat wij gaarne in afwachting blijven van Uwe nadere berichten.

met de meeste hoogachting verblijve

N.V.Maatschappij Helenaveen

Directeur.

185 [gekopieerd uit het archief van N.V. Maatschappij Helenaveen van het RHC Eindhoven]

28 februari 1940 **"De Bouviers" op tournee.**

190 Het cabaret- en muziekgezelschap „De Bouviers" onder leiding van Plet Schepers en Harry v. d. Beek zal Woensdag, Donderdag en Vrijdagavond a.s. optreden voor de in Weert gelegerde militairen.

Dit uit 26 man bestaande gezelschap is door het Algemeen Hoofd-kwartier voor O. en O. uitgezonden voor 'n 14 daagsche tournee in Brabant en Limburg.

195 Maandagavond hadden de in Eindhoven gehuisveste militairen de nremière van hun optreden. Dinsdagavond speelde het ensemble in Helenaveen. Beide malen oogstte het geweldig succes. Ongetwijfeld zullen ook de militairen van het Weertsche garnizoen het op prijs weten te stellen, dat ook bij de samenstelling van het tournee-programma aan hen gedacht is en wij voorspellen dan ook een druk bezoek.

29 februari 1940 **Helenaveen 29 Februari 1940**

200 Aan Zijne Excellentie den Minister van Defensie
's Gravenhage

205 Met verschuldigten eerbied brengt ondergeteekende, Leonardus Antonius Hendriks, wonende te Helenaveen H. 128, onder Uwe aandacht

dat hij als pachter van de N.V.Maatschappij Helenaveen in gebruik heeft 0.45.00 Hectaren weiland, gelegen onder Sevenum, Kadastraal F. 1690

210 dat door de plaatselijke militairen, thans C 1-111-30 R.I. een wegversperring is geplaatst op den naar zijn weiland voerenden zandweg

dat hij verhinderd is in de uitoefening van zijn bedrijf, waardoor hij groote schade lijdt

dat hij deze schade waardeert op F. 300.- per Hectare, uitmakende f. 135.- voor het oogstjaar 1940

215 dat hij deze inkomsten uit zijn weiland niet kan missen, reden waarom hij Uwe Excellentie beleefd verzoekt hem een voorschot op genoemde schade te willen doen uitkeeren.

Hetwelk doende enz.

220 16 maart 1940 **Bovendien zal men probeeren den weg naar Sevenum w**
eer vrij te krijgen van de versperringen, aangelegd door de militairen.

18 maart 194 **briefje**

18 Maart 40

Den Weledelgeboren Heer C. Bos

225 's Gravenhage

Weledelgeboren Heer,
Ingesloten ontvangt U het door U gevraagde schrijfpapier en enveloppes.
Tevens sluit ik in de hier ontvangen bewijzen an deelneming bij het overlijden van
230 den Heer Lambrechtsen van:
den Heer W.P.Everts Burgemeester van Sevenum
Maatschappij van Jeugdherbergen te Amsterdam
P.A.Metzger N.V. te Rotterdam (leverancier)
Het schrijven van het Ministerie van Defensie heb ik op dit oogenblik nog niet terug.
235 Ik zend het U zoodra dit in mijn bezit is.
Het is hier hedenmorgen druk geweest doordat verschillende opwonenden z.g. een
boodschap hadden.Hoofddoel was echter belangstelling in het geleden verlies.
Na beleefde groeten
Hoogachtend
240 [gekopieerd uit het archief van N.V. Maatschappij Helenaveen van het RHC Eindhoven]

31 maart 1940 **briefje**

Den Weledelgeboren Zeer Gel. Heer Dr. J. A. Carp
Helmond

245 Weledelgeboren Heer,
Bij mijn thuiskomst gisterenavond maakte men mij erop attent dat inliggende
bekendmaking door het Militair gezag was afgekondigd wat, zooals u Begrijpen zult,
met het oog op den verbouw van peulen en staakboonen, voor Helenaveen van zeer groot
belang is.
250 Met den Heer Bos heb ik getelefoneerd en afgesproken hem een afschrift toe te zenden.
De Heer Bos was ziek, lag met 39 koorts te bed, doch zoodra hij zich weer fit
gevoelde zou hij zich tot het Ministerie wenden.
Met de meeste hoogachting verblijve
Uw dw.
255 [gekopieerd uit het archief van N.V. Maatschappij Helenaveen van het RHC Eindhoven]

19 april 1940 **Mededeelingen. Hieronder deelt de Voorzitter mede,**
dat door Staatsboschbeheer bij schrijven van 7 Maart vergunning werd verleend tot het
gevraagde kappen der eike boomen. Dit kappen moest echter geschieden voor 1 April
260 zoodat de toegemeten tijd daarvoor veel te kort was. Bovendien was door de militairen
de vereischte vergunning nog niet verleend.

25 april 1940 **Afschrift.**

DEPARTEMENT VAN DEFENSIE 's Gravenhage, 25 April 1940.
265 Ie Afd. Nr. 135.
Onderwerp: Schade door Alg.Bekendmaking no. 3 van den Commandant van het veldleger.

In antwoord op Uw gezamenlijk schrijven van 17 April j.l., deel ik U als eerst
ondergeteekende mede, dat de door U bedoelde verordening is uitgevaardigd op grond
270 van art. 17 bis van de wet op den Staat van Oorlog en van Beleg.
Waar de wetgever bij de tot standkoming van dit artikel bepaaldelijk niet de
mogelijkheid van schadevergoeding heeft opgenomen, kan ik tot mijn leedwezen Uw
verzoek niet inwilligen.
Ik verzoek U de medeondergeteekenden hiermede in kennis te willen stellen.
275 DE MINISTER VAN DEFENSIE
Voor den Minister, De Secretaris-Generaal (volgt ondertekening)

AAN den Heer A.ERKELENS,
te HELENAVEEN (gem.DEURNE) N.B.

280 [gekopieerd uit het archief van N.V. Maatschappij Helenaveen van het RHC Eindhoven]

10 mei 1940 **Ontvangen inkwartieringsgelden van meester Theelen te Helenaveen**
1^e helft januari: Inkwartiering 4 officieren (waarvan terug f0.40 per dag)=
f 56.-

285 t/m 4 februari: f28.-
t/m 11 februari: f16.80
t/m 18 februari: f16.80
t/m 23 februari: f12.-
t/m 1/4 maart: f16.80

290 januari en februari: de Heer, Dammet(?), Gerding, de Zeeuw=f180.-

Naspeuringen van Paul Theelen: Mobilisatie in 1939-1940

Inkwartieringsgelden t/m 31 maart $2 \times f16.80 + f38.40 = f72.-$

Inkwartieringsgelden maart 4 officieren $4 \times f38.- = f152.-$

Inkwartieringsgelden april $30 \times f2.40 = f72.- + \text{kostgeld } f152.- = f224.-$

Inkwartieringsgelden mei $2 \times f13.- + f12.- + f26.- = f64.-$

295 Op dezelfde bladzijde in het kasboek vinden we dan het volgende staatje, dat betrekking moet hebben op 1939:

kapitein Wagenvoorde september f15.75 oktober f30.- = f45.75

eerste luitenant de Hullen september f6.75 = f6.75

eerste luitenant Langeveld september 18.- oktober f50.- november f13.- = f81.-

300 tweede luitenant Ampst september f16.- oktober f37.50 = f53.50

tweede luitenant Smink oktober f25.- = f25.-

tweede luitenant Wolting november f45.- = f45.-

305 [In het Vaderland van 3 juli 1939 wordt gemeld dat een J. Wagenvoorde geslaagd is aan de K.M.A. te Breda voor het officiersexamen bij de artillerie (tweede luitenant). En bij de infanterie tweede luitenant G.J. Smink. In het Vaderland van zaterdag 13 juli 1940 staat een uitgebreid artikel over het eervolle ontslag van officieren en bevordering tot tweede luitenant van cadettenvaandrig van de landmacht. Hierin wordt A. Wolting genoemd. Tevens een R.S.T. Gerding van het derde studiejaar van de K.M.A.]

310 10 mei 1940 **Nederlandse militairen laten de Carpsbrug en de Witte brug springen.**

315 Daardoor ontstaat schade aan gebouwen en woningen. O.a. Café en bakkerij van Horen bij de Carpsbrug, het Grontmijkantoor en de jeugdherberg bij de Witte Brug worden beschadigd. Om een vrij schootsveld voor de kazematten te creëren worden door de soldaten 8 tuinderswoningen, 1 boerderij en 1 stalling verwoest en platgebrand. Schepen en aken worden tot zinken gebracht, eikenbomen worden met springstof omgehaald om te dienen als wegversperring.

320 20 mei 1940 **briefje**

Dr. J. A. CARP

HELMOND, 20 Mei '40
Tel. 131.

Geachte Heer Maassen

Gelieve mij opgave te doen van:

- 325 1. Taxatie v.heer Damen (schade aan verbrande woningen voor ?)
2. Aan wien behoren de woningen, aan de Mii H.veen of Koningsfonds ?
3. Zijn de ruïnes nog te gebruiken ?
4. Hoe lang zal de herbouw duren ?
5. Hoe gedraagt Brouwer zich ?
330 6. Wat hebt U met Burg. Lambooy afgesproken ?

Wij kunnen o.a. de vernielde boomen ter beschikking stellen, doch de gemeente Deurne zal voor het omzagen, weghalen enz. moeten zorgen.

ik heb de commissarissen geschreven dat ik zoo spoedig mogelijk de Alg. verg. wil houden. We zullen dan dispensatie vragen t.o.v. het rapport Financieele Commissie.

335 Hoeveel exemplaren van het Jaarverslag zal ik laten maken?

[geschreven] Het spijt mij U heden morgen niet thuis te hebben getroffen.

Vr. gr. tot ziens

JACarp

340 22 mei 1940 **antwoord op brief aan de commissaris Carp**

22 Mei 40

Den Weledelgeboren Zeer Geleerde Heer

Dr. J. A. Carp

Helmond

345

Weledelgeboren Heer,

In beleefd antwoord op Uw schrijven dato 20 dezer deel ik U mede dat de heer Damen Maandag j.l. de schade aan de woningen, die alle aan onze Mij behoren heeft opgenomen en mij beloofde zich met U in verbinding te stellen.

350 De heer Damen kan U dan ook de vragen beantwoorden of de ruïnes nog te gebruiken zullen zijn en hoe land de herbouw zal duren.

Het juiste cijfer der schade was door hem nog niet vastgesteld, maar meende hij in ruwe schatting deze te moeten begrooten op F. 60.000.-

355 In dit cijfer is dan niet begrepen de schade aan de pontons en aakschepen, waarover hij geen oordeel had.

Met Burgemeester Lambooy had ik afgesproken dat Maandag direct aan het herstel

Naspeuringen van Paul Theelen: Mobilisatie in 1939-1940

van voorloopig de noodzakelijkste overgangen over de kanalen zou worden begonnen, en was ik Maandag j.l. op het fabrieksterrein om materialen als winden, bokken, stophout kettingen enz. uit te geven.

360 Verder werden de biels en rails als welkom materiaal gebruikt. De boomen die langs het kanaal liggen zijn te zwaar en te kort. Defensie heeft echter veel hout liggen.

Gisteren is nu de overgang bij de jeugdherberg klaar gekomen, zoodat we nu weer naar het Volkmeer kunnen komen. Men is thans bezig het dek van de ophaalbrug op te vijzelen.

365 Jaarverslagen moeten er 225 worden gedrukt. Zullen aandeelhouders echter de vergadering kunnen bereiken. Er is hedennacht hier in de buurt een vlieger aanval geweest.

370 Ook mij speet het U niet te hebben ontmoet en hoop ik het de volgende maal beter te zullen treffen. Met de meeste hoogachting verblijf ik Uw dw.

1 juni 1940 **1 Juni 40**

Twentsche Bank N.V.

Afdeeling Credieten

375 Amsterdam C.

Mijne Heeren,

Hiermede bevestigen wij U ons telegram van heden, luidende:

380 " In verband met oproep commissie oorlogsschade in de pers deelen wij U mede dat de voorloopig geschatte schade aan eigendommen der Maatschappij Helenaveen bedraagt plus minus tachtig duizend gulden."

en verzoeken wij U beleefd hiervoor het noodige te willen bezorgen.

Inmiddels verblijven wij

Hoogachtend

385 N.V.Maatschappij Helenaveen

Boekhouder.

3 juni 1940 **DE TWENTSCHE BANK, N.V.**

390 GEVESTIGD TE AMSTERDAM

AFD. CREDIETEN

Amsterdam, 3 Juni 1940

C.

395 Vertrouwelijk.

N.V.Maatschappij Helenaveen H e l e n a v e e n .

Myne Heeren,

400 Wy kwamen in het bezit van Uw telegram van 1 dezer, luidende als volgt:

"In verband met oproep Commissie Oorlogsschade in de pers

"deelen wy U mede dat de voorloopige geschatte schade aan

"eigendommen der Maatschappij Helenaveen bedraagt plus minus

405 "tachtig duizend Gulden."
Wy namen van Uwe mededeeling met belangstelling kennis, doch moeten hieraan toevoegen dat voor zoover ons thans bekend de eigenaren van de beschadigde vaste goederen zelve rechtstreeks opgave hebben te doen aan de Commissie Oorlogsschade, welke kantoor houdt Bezuidenhoutscheweg No 87, te 's Gravenhage.

410 Wy doen U te Uwer orientering hierby toekomen copie van een vragenlyst, door de Commissie van Oorlogsschade ingezonden, welke U aanwyzing kan geven betreffende door haar gewenschte opgaven.

Hoogachtend

DE TWENTSCHE BANK N.V.

ertholen

415

11 juni 1940 **brief aan de commissaris**

11 Juni 40

Den Weledelgeboren Heer C. Bos

's Gravenhage

420

Weledelgeboren Heer,

Veronderstellende dat U weder in den Haag terug zijt, zend ik U ingesloten de

opstelling der schade aan de eigendommen der Maatschappij, zooals die ook is ingediend aan de Commissie Oorlogsschade.

- 425 Hedenmorgen ben ik naar het Raadhuis te Deurne geweest om opgave te doen van de destijds gevorderde aak, die zooals U weet nog altijd zoek is. Het is een aakschip van 105 ton, een zusterschip van de hier in de Fabriekswijk tot zinken gebrachte aak, waarvan de herstelwaarde door Damen getaxeerd werd op F. 3500.- (een hoog bedrag voor een schip dat op cement dreef)
- 430 Het gevorderde aakschip was in veel beter conditie, hoewel ook gedeeltelijk met cement versterkt. Het was door de werkverschaffing destijds van een nieuw berghout voorzien, er lag een buikdelling in en was kortelings geheel geteerd. Het was de beste schuit die we hadden. De toegezegde huur bedroeg F. 5.- per dag terwijl door ons mede voor hetzelfde bedrag (dus in de F. 5.- inbegrepen) een nieuwe staaldraad
- 435 ter waarde van f.10.- en twee kruiplanken, te samen eveneens te schatten op F. 10.- was bijgevoegd. Ik ou daarvoor een schaderekening moeten indienen, maar wat is nu de waarde van de aak zelf? Weet U daar een mouw aan te passen, of moet ik met den Heer Carp in overleg treden?
- 440 De herbergouders zijn hedenmorgen weer in Helenaveen gearriveerd en is dus het huis weer bewoond, waarmede ik in mijn schik ben. Hopende spoedig weer eens iets van U te mogen hooren verblijf ik na beleefde groeten ook van mijn vrouw, met de meeste hoogachting
- Uw dw.
- 445 [gekopieerd uit het archief van N.V. Maatschappij Helenaveen van het RHC Eindhoven]

28 juni 1940 **De oorlogsschade van 10 Mei is voorloopig getaxeerd op.**

{geen bedrag}

- 450 verzekerd door molestrisico f46.456-
onverzekerd f30 842-

2 juli 1940 **Oorlogsschade aan schoolgebouwen in Gelderland, Noord-Brabant en Limburg**

- 455 [...] Wat Limburg betreft, zijn zwaar beschadigd: twee bizondere meisjesscholen te Venlo en de openbare lagere school te Griendtsveen, gemeente Horst. [...]
15 aug 1940 134/34

2 jul 1940 [opgemaakt 23 maart 1940, betreft de verdedigingsopstelling tussen Nederland en België.]

- 460 **Winkelmans memorandum van 23 Maart**

Voor H.M. buitengewoon gezant en gevolmachtigd minister te Brussel. [...] De leiding van het Nederlandsche leger heeft ernstig overwogen energieke tegenstand op het Peel-Raamstelling genaamde deel van Noord-Brabant (van Weert over Nederweert, Meyel, Helenaveen, Griendtsveen en Mill naar Grave) te laten bieden door de ter plaatse zijnde troepen en zij heeft aanzienlijke werken doen aanleggen en deze positie in staat te stellen te voldoen aan een dergelijken eisch. [...]

465

31 juli 1940 **Adm. 111. 30 R.I.**

- 470 Lange Kerkstraat 9 Goes, JULI 1940
Goes Tel. 2039

Ik verzoek U bijgaande bewijzen op de plaats van de kruisjes van Uw handteekening te willen voorzien (beslist met inkt) en per omgaande terug te zenden aan:

- 475 Adm.111.- 30 RE.I. Lange Kerkstraat 9 - GOES
Ik maak U er op attent, dat eerst nadat het bewijs geteekend weer in mijn bezit is, het advies verzonden wordt. Spoedige terugzending is dus zeer gewenscht. De ingesloten cheque kunt U behouden en na eenige dagen op 't postkantoor in Uw woonplaats innen.

- 480 De Res. 1ste Luitenant
Adm. 111. 30 R.I.
A.L.Kampman

- 485 27 augustus 1940 De eiken welke de militairen hebben laten springen kunnen aan blokjes gezaagd f41 per ton op brengen. De vergadering verzoekt de directeur deze transactie af te sluiten.
De kapot gesprongen schuiten zullen voor zoover zijn niet meer gebruikt kunnen worden, worden verkocht.

490 **10 oktober 1940 134/33**

Aan den heer K. Terpstra H. 29b HELENAVEEN
[briefje betreffende legerpaarden]

21 oktober 1940 **Stelling te Helenaveen**

495 OPBOUWDIENST. Commandant 58e Korps.

Asten, 21 October 1940.

no 986.

Onderwerp: Stelling te Helenaveen

500

Naar aanleiding van uw schryven d.d. 16 October 1940. letter E.W. no 2122, onderwerp: Stelling te Helenaveen, deel ik U beleefd mede dat uw verzoek door my is doorgezonden naar C.IIIe District. met advies de door U bedoelde stelling niet op te ruimen.

505

De. Majoor. Korpscommandant.
o/l de luitenant toegevoegd.
Ch. Marchand.

510 Aan den Heer Burgemeester van D E U R N E .

2 november 1940 **Stelling te Helenaveen**

OPBOUWDIENST. COMMANDANT IIIe DISTRICT. 's-Hertogenbosch 2 November 1940.

Afdeeling: Technische Diensten.

515 No.: 3072/3320/3377.

Bijlagen: -----

Onderwerp: Gebruik door particulieren van Militaire schuilplaatsen.

520 In antwoord op Uw schrijven van 16 October 1940, Lett.E.W. Nr.2122, doorgezonden met het advies van C.-58 Korps van 18 October d.a.v., Nr.986, moge ik U berichten, dat bedoelde schuilplaats voorloopig kan blijven staan.

Coll.: De Luitenant-Kolonel, Districtscommandant.
o.l.de Chef van den Staf.

525 Typ.:vdK. de Kapitein. C.G. van MOURIK.

Aan: den Heer Burgemeester van Deurne.
afschrift aan C.-58 Korps O.D.

530 2 mei 1941 **MAVOBS. Reserve-majoor A. de Kloet vertelt het wedervaren**

van het 3e bajalton van het 30e reg. infanterie, tijdens de periode 9-14 Mei 1940. Ze had oorspronkelijk het vak Griendtsveen-Helenaveen der Peel-Raamstelling te verdedigen. Reserve-majoor A. J. R. Buitelaar beschrijft het 1e bataljon van het 27e reg. infanterie, dat Noordelijk aan III 30 R.I. aanleunde, in de verdediging. Het zal 535 zaak zijn, dat over de terugneming van het 3e legerkorps en 't opgeven van de Peel-Raamstelling zoo spoedig als de omstandigheden het gedoogen, van hoogerhand mededeelingen worden gedaan. [...]

29 maart 1946 **De Heer Vos opent de Vergadering met ieder welkom**

540 toe te roepen na dezen oorlog. Ieder van ons heeft in welke vorm dan ook te leiden [!] gehad van dezen rampspoedige tijd. Maar dit zijn wij weer te boven want wij zijn nu allen weer hier ter vergadering aanwezig.

De Maatschappij heeft echter zeer gevoelige klappen gekregen. De Heer v. Schelven wil hij hier nog een extra welkom toevoegen vanwege zijn wegvoering uit Helenaveen naar 545 Duitschland.

[...] De Directeur merkt op dat er 23 mensen welke uit Helenaveen zijn weggevoerd niet zijn terug gekeerd en men dezen als overleden kan beschouwen.

13 maart 1964 **"Stalen gordijn" om bunkers in Helenaveen**

550 HELENAVEEN - Ter verdediging van de Peelraadstelling werd door Defensie in de jaren 1938 en 1939 maar liefst 51 kasematten en bunkers gebouwd in de gemeente Deurne. Een aantal daarvan staat in de kerkdorpen Helenaveen en Griendtsveen. Vanwege het steeds toenemende verkeer betekenen enkele van deze bunkers een behoorlijke sta-in-de-weg. In Helenaveen staan drie van die bunkers in de Helenastraat halverwege op de weg. Men

555 heeft nu het besluit genomen deze betonnen kolossen te gaan opruimen. Dit zal
geschieden door genietroepen uit Schaesberg, welke tijdelijk gelegerd zullen worden
in het rijkswekkamp re Griendtsveen. De bunkers, welke in de bebouwde kom zijn
gelegen, zullen volgens een nieuw systeem worden opgeblazen. Om de bunker heen moet
560 een stalen gordel van vijf meter hoogte worden gebouwd om de omliggende huizen en
tuinderskassen tegen luchtdruk en scherven te beschermen. Met de opdracht van de
gemeente Deurne zal zo spoedig mogelijk worden begonnen. Ongeveer een jaar zal het
duren voordat alle 51 bunkers zijn opgeruimd, waarvan 22 met behulp van een stalen
gordel moeten worden vernield.